

Milyarlık tablo ve ajan Çoban

İrlanda'da çalınıp İstanbul'da ele geçen milyarlık tablo hırsızlığının tüm öyküsü. İrlanda'daki gizli örgüt UVF ve Scotland Yard'dan ajan Hüseyin'e, oradan da Türk polisine uzanan bir ilişkiler zinciri

Önceden söyleseler kimse inanmazdı. İnanılacak gibi değildi de ondan. İlk irtibatları kurduğu arkadaşları da inanmadı nitekim. Yıllardır Londra'da yaşayan Türklere kuru fasulye pilav satan lokantacı Hüseyin Çoban... "Bizim Hüseyin." "Sen kalk günün birinde İstanbul'a in, iki arkadaşının bürosuna gel, elindeki kutuyu gösterip, "Bildığınız gibi

değil, bunun içindeki tablo çok değerli. Bir bankanın emanetine koyar mısınız?" de. Kim inanır? Tabii ki kimse. Hüseyin Çoban'ın arkadaşları Bülent Ünal ve Halil Dursun da "Hadi lan bizimle dalga mı geçiyorsun?" deyip "o tablo"yu, Gabriel Metsu'nun milyarlarca lira değerindeki "Mektup Yazan Kadın"ını, emanet yerine, kapının arkasına iliştiriveriyordu.

Hüseyin Çoban'ın büroyu terk etmesinden iki gün sonra ise, aldığı bir ihbarı değerlendiren Mali Şube'nin zehir hafiyeleri dalıyordu içeri. Tabloyu bulunduğu yerden çıkartıp, içeride kim var kim yoksa tutukluyordu. İki saat sonra içlerinden biri hariç hepsi serbest bırakılıyordu. Yalnızca İrlandalı James Mullan tutukluydu. Ve işte otuz iki kısım tekmili birden, İngilizlerin ünlü yazarı Ian Fleming'in casus romanlarına taş çıkartacak bir öykü, böyle başlıyordu.

İrlanda'dan çıktık yola. Olayın geçmişi bundan tam dört yıl önceye dayanıyordu.

Sir Alfred Beith adlı yaşlı İrlandalı, taş duvarlarla çevrili muhteşem malikânesinde, bir zamanlar milletvekilliği yaptığı Muhafazakâr Parti anıları ve o koca duvarları süsleyen paha biçilmez tablolarıyla sakin bir hayat sürüyordu. Bir sabah uyandığında ise her anını birlikte geçirdiği o güzelim yağlıboya tablolarının yerinde yeller esiyordu. Sir Alfred'in aklı başından gidecek gibi oldu. Nasıl olmasın? Rubens, Goya, Palamadetz, Vermeer, Gabriel Metsu gibi ünlü ressamların tablolarından oluşup, toplam değeri 400 milyar TL.'yi bulan 16 parçalık koca bir koleksiyondu söz konusu olan. Sakinleşir sakinleşmez ortalığı ayağa kaldırmakta gecikmedi Sir Alfred Beith. Katolik İrlanda Polis Örgütü, Kuzey İrlanda Polis Örgütü ve dillere destan Scotland Yard, artık alarm halindeydi. Herkes bildik yolda sessiz ve derinden araştırmalarını sürdürüyordu. Ve bu araştırma tam 4 yıl sürdü. Sonunda tabloları kimin çaldığı bulunmuştu ama bir "devlet sırrı" gibi gizli tutuluyordu.

Lokantacı Hüseyin sahnede. Anlatılan bu 4 yıllık hikâye, Türkiye'yi de "gıyabında" çok yakından ilgilendiriyordu. Her şeyden önce hırsızlığı yapan, herkesin beklediği ya da Türk basınında yazıldığı gibi, o "kötünün kötüsü" Katolik IRA örgütü değildi. Bu kez Katoliklere karşı gönüllü savaşıyan Protestan yeraltı örgütü İrlanda Gönüllü Gücü (Ulster Volunteer Force) vardı sahnede. Tablolar bu örgüt tarafından saklanıyordu. Scotland Yard bunu öğrenmişti öğrenmesine ama örgüte ►

Gabriel Metsu'nun ünlü "Mektup Yazan Kadın" tablosu.

Karışık bir tablo hırsızlığının kahramanları; Allen Jackson, James Mullan, İngiliz ajan Hüseyin Çoban, Türk işadamları Bülent Ünal ve Halil Dursun...

sızıp hırsızlığı ortaya çıkartmak kendi gücünü aşıyordu. İşte bu noktada bir "Türk" yetişiyordu imdatlarına: Londra'da lokantacılık yapan Hüseyin Çoban. Dünyayı kasıp kavuran, kıtalararası iş yapan "Bond"lar gibi yakışıklı ya da insan azmanı biri değildi o. Ama zekâsına diyecek yoktu.

Örgüte sızması hiç de zor olmamıştı. Liderlerini, tabloları Türkiye'de satmaya ikna etmesi de. Çünkü Avrupa'da böylesine değerli tabloları, hinoğlunun galericilere satmak çok zordu. Oysa Türkiye'de hem bu işi bilen azdı, hem de

sonradan görme zenginlerde tabloya yatıracak para boldu. Böylece tablo satışı Türkiye'de gerçekleşecek, Scotland Yard da elini sıcak sudan soğuk suya sokmadan yeni "ajanı" Hüseyin Çoban sayesinde, hırsızların tümünü ve öteki tabloları ele geçirecekti. Tabii bütün bu olanları, Türk polisinin "her zamanki gibi" ruhu bile duymayacaktı. Hesap buydu.

Hüseyin Çoban, yanında Gabriel Metsu'nun tablosu ve UVF'den James Mullan'la arkadaşı Bülent Ünal'ın bürosuna gelip, alıcı bulma girişimlerine başlayacaktı. Tam bu

sırada Mali Şube'nin büroyu basıp, yakaladığı herkesi tutuklaması, hiç hesapta yoktu tabii... Hüseyin Çoban'ın asıl kimliği açıklanmıştı. Gerçi daha önce arkadaşlarına İngiliz gizli servisinin kısaltılmış adını söyleyip "Ben MI-5'tenim" demişti. Ama bu sırf hava olsun diyeydi. Çünkü MI-5 bir casusluk teşkilatıydı. Olaya Scotland Yard'ın hırsızlık masası bakıyordu. Doğrusu bu noktada polisin Türkiye'de oynanan oyunu öğrenmesiyle işler iyice çatallaşacaktı. Oyunu artık Türk polisi oynayacaktı, Hüseyin Çoban ve arkadaşları Bülent Ünal ve Halil Dursun, Türkiye hesabına çalışacaktı. Bu hesap da fena sayılmazdı.

Bunun için polis kolları sıvayacak, bir banka hesabı açtırmak için girişimlerde bulunacaktı. Amaç, örgütün tablolar için istediği parayı o hesapta göstermekti. Kısaca göstermelik bir hesap olacaktı. Söylentiye göre bu hesabı açtırabilmek için araya İçişleri Bakanı, Devlet Bakanı Güneş Taner girecek, hatta kimi bankalara yazılar yazılacak ama sonuçta bu hesap açtırma işi başarılamayacak, 20 milyon sterlinlik hesap açma işine kimse yanaşmayacaktı. Buna rağmen Hüseyin Çoban'ın örgüte çektiği "işler yolunda" mesajıyla bu kez örgütün adamı Allen Jackson, Türkiye'ye geliyordu. O henüz yoldayken, Türk polisinin önceki operasyonu, ta İrlanda'da duyulup bir radyo haber bülteninde yayınlanıyordu. Durumu öğrenen UVF örgütü, daha uçak inmeden alanı arıyor ve 20 dakika açık telefonda uçağın inişini bekleyerek, Allen Jackson'ı haberdar ediyordu. Gerçi Jackson alanda yakayı kaptırmıştı ama Türk polisinin de oyunu bozulmuştu.

İrlanda'dan başlayıp Türkiye'ye uzanan son yılların en karmaşık tablo hırsızlığı olayı, böylesine garip bir biçim almıştı.

Mahmut ÖVÜR - Övül TEZİŞLER/LONDRA

"Polis bizi kullandı"

Olaya adı karışanlardan işadamları Bülent Ünal, **Nokta**'nın sorularını yanıtladı.

Nokta: Olaya nasıl karıştınız?

Ünal: Hüseyin Çoban bize geldi. Yanında da üç İngiliz vardı. Ellerinde de bir kutu. Bu kutuyu banka emanetine koymamızı istedi. Biz de merak edip sorduk. Yağlıboya tablo olduğunu söyledi. Ama biz tabloyu bankaya falan vermedik. Öyle, büro-nun bir kenarında duruyordu.

Nokta: Siz tablonun değerli olduğunu bilmiyor muydunuz?

Ünal: Yok canım nereden bilelim. Allah'tan atmadık. Hatta gelen-giden soruyor diye kapının arkasına koymuştuk. Değerli olduğunu söylüyordu, ama biz ciddiye almadık. Birkaç gün sonra polis geldi. Biz de Hüseyin Çoban'a haber verdik. O da gayet rahat polise gitti. Gerçek kimliğini açıkladı. Polise 10 tane tablo daha olduğunu ve bunları Türkiye'ye getirtmek için geldiğini söyledi. Bunun üzerine bizim polis çalışmayı kendisi yürütmeye başladı. Bizim büroda karargâh kurduk.

Nokta: Yani sizler de mi işin içeri-

sine girdiniz?

Ünal: Biz alıcı olduk. Olay şuydu: Belli bir parayı bankaya yatırtıp diğer resimleri de getirtecektik. Biz pazarlığa başladık. Bu arada İçişleri Bakanı da geldi. Bütün üst düzey yetkililerle görüşüldü. Ama bir türlü bürokratik engeller aşıp bankada hesap gösterilemedi. Ziraat Bankası'na yazı yazdılar, Yapı Kredi ile görüştüler hiçbir şey yapılamadı. Biz de bu arada adamlara hep yalan söylüyorduk. Mali Şube Müdürü Neşet Taş telefon etti "Biz bir şey yapamıyoruz, siz bildiğiniz gibi halledin" diye.

Nokta: Yakalanmanız nasıl oldu?

Ünal: Biz yine bir umut olur diye o gün havaalanına gelecek olan İrlandalıyı karşılamak için gittik. Fakat adam telefonla durumu öğrendi. Polis de bir senaryo ile hepimizi gözaltına aldı. Şubeye getirdiler bizi. Tabii ifadeler alınmaya başlayınca biz de suçluymuşuz gibi ifade vermeye başladık.

Nokta: Bunu neden yaptınız?

Ünal: Şimdi karşı taraf olayı anlamasın diye. İyi ama daha sonra sanki biz kaçakçılık yapmışız gibi lanse edildik. Bizi reklam ettiler. Polis bizi kullandı. Ama madem böyle, biz de şimdi diyoruz ki, resim en son bizdeydi, öyleyse resmin sahibi de bizleriz. Yani İngiliz sigorta şirketinin bize başvurusu gerekiyor. Bunun için gerekli mercilere başvuracağız.